

DOMSTOLENS DOM
av den 5 februari 1963*

I mål 26/62

har Tariefcommissie, som är en nederländsk förvaltningsdomstol som dömer i sista instans i skattemål, till EG-domstolen gett in en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 177 första stycket a och tredje stycket i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen i det mål som pågår vid den nationella domstolen mellan

bolaget **N.V. Algemene Transport- en Expeditie Onderneming van Gend & Loos**, med säte i Utrecht, företrätt av advokaterna H. G. Stibbe och L. F. D. ter Kuile, Amsterdam, med delgivningsadress Nederländernas generalkonsulat i Luxemburg,

och

Nederländska skatteförvaltningen, företräd av tull- och accisinspektören i Zaandam, med delgivningsadress Nederländernas ambassad i Luxemburg.

Begäran avser

- 1) om artikel 12 i EEG-fördraget har en intern verkan, med andra ord om de enskilda på grundval av den artikeln kan göra gällande individuella rättigheter som det åligger domstolen att skydda,
- 2) om, i fall den frågan besvaras jakande, tillämpningen av en importtull på 8 % på importen ureaformaldehyd från Förbundsrepubliken Tyskland till Nederländerna av sökanden i målet vid den nationella domstolen utgjorde en otillåten höjning enligt artikel 12 i EEG-fördraget eller om det i detta fall var fråga om en rimlig ändring av den importtull som gällde före den 1 mars 1960, en ändring som visserligen räknemässigt betyder en höjning men som likväl inte bör anses vara förbjuden enligt artikel 12.

* Rättegångsspråk: nederländska.

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden A. M. Donner, avdelningsordförandena L. Delvaux och R. Rossi samt domarna O. Riese, Ch. L. Hammes (referent), A. Trabucchi och R. Lecourt,

generaladvokat: K. Roemer,
justitiesekreterare: A. Van Houtte ,

meddelar följande

dom

DOMSKÄL

I – Förfarandet

Det har inte framställts någon invändning mot lagenligheten i förfarandet för den framställning om förhandsavgörande som med stöd av artikel 177 i EEG-fördraget har gjorts till domstolen av Tariefcommissie, som är en domstol i den mening som avses i den artikeln.

I detta avseende ger framställningen inte heller anledning till någon kritik på eget initiativ från EG-domstolens sida.

II – Den första frågan

A – Domstolens behörighet

De nederländska och belgiska regeringarna har hävdat att domstolen saknar behörighet med den motiveringen att det i detta fall rör sig om en framställning som inte avser tolkningen utan tillämpningen av fördraget inom ramen för den nederländska statsrätten.

I synnerhet skulle domstolen inte vara behörig att uttala sig om att i förekommande fall ett företräde skall tillerkännas bestämmelserna i EEG-fördraget framför antingen den nederländska lagstiftningen eller andra avtal som Nederländerna slutit och som införlivats med dess nationella lagstiftning. Att lösa ett sådant problem skulle höra

till de nationella domstolarnas exklusiva behörighet, med förbehåll för möjligheten att väcka talan enligt de villkor som fastställs i artiklarna 169 och 170 i fördraget.

I detta fall har domstolen emellertid inte anlitats för att bedöma tillämpningen av fördraget enligt principerna i den nationella nederländska rätten, vilket förblir en angelägenhet för de nationella domstolarna, utan endast anmodats att i enlighet med artikel 177 a i fördraget tolka innebörden av artikel 12 i samma fördrag inom ramen för gemenskapsrätten och med avseende på dess följder för den enskilde.

Det finns således ingen rättslig grund för denna invändning.

Den belgiska regeringen har vidare gjort gällande att det svar som EG-domstolen kan komma att lämna på den första av Tariefcommissies frågor är ovidkommande för lösningen av den tvist som hänskjutits till Tariefcommissie. Även med den motiveringen har den belgiska regeringen hävdats att EG-domstolen saknar behörighet.

För att EG-domstolen skall vara behörig i detta mål är det dock nödvändigt och tillräckligt att det ipso jure på ett tillfredsställande sätt framgår att den ställda frågan avser en tolkning av fördraget.

De överväganden som kan ha väglett en nationell domstol i valet av dess frågor liksom den relevans som den avser att tillmäta dem inom ramen för en tvist som hänskjutits till den för avgörande, förblir undantagna från EG-domstolens bedömning.

De ställda frågornas formulering ger vid handen att de avser en tolkning av fördraget.

De omfattas alltså av domstolens behörighet.

Denna invändning har inte heller någon grund.

B – Saken

Den fråga Tariefcommissie i första hand vill ha besvarad är om artikel 12 i fördraget har direkt effekt i den nationella rätten på så sätt att medlemsstaternas medborgare med stöd av den artikeln skulle kunna göra gällande rättigheter som det åligger den nationella domstolen att skydda.

För att avgöra om bestämmelserna i ett internationellt fördrag har en sådan räckvidd måste deras anda, uppbyggnad och avfattning beaktas.

EEG-fördragets mål, som är att upprätta en gemensam marknad vars funktion direkt berör medborgarna i gemenskapen, innebär att fördraget är något mer än ett avtal som enbart skapar ömsesidiga skyldigheter mellan de avtalsslutande staterna.

Denna uppfattning bekräftas av fördragets ingress, som utöver statsledningarna avser folken. På ett mera konkret sätt bekräftas uppfattningen av att det upprättats institutioner med självständiga befogenheter vars utövande berör såväl medlemsstaterna som deras medborgare.

Det bör för övrigt noteras att medborgarna i de stater som förenats i gemenskapen inbjuds att medverka i gemenskapens verksamhet genom Europaparlamentet och Ekonomiska och sociala kommittén.

Domstolens uppgift enligt artikel 177, vars syfte är att säkerställa att de nationella domstolarna tolkar fördraget på ett enhetligt sätt, bekräftar dessutom att staterna har tillerkänt gemenskapsrätten en auktoritet som kan åberopas av deras medborgare inför dessa domstolar.

Slutsatsen av detta måste bli att gemenskapen utgör en ny rättsordning inom folkrätten till vars förmån staterna, låt vara på begränsade områden, har inskränkt sina suveräna rättigheter och som inte enbart medlemsstaterna utan även dessas medborgare lyder under.

På samma sätt som gemenskapsrätten ålägger de enskilda förpliktelser, är den följaktligen även avsedd att oberoende av medlemsstaternas lagstiftning skapa rättigheter som blir en del av de enskildas rättsliga arv.

Rättigheterna uppkommer inte enbart då detta uttryckligen sägs i fördraget, utan även på grund av de skyldigheter som fördraget på ett väl angivet sätt ålägger såväl de enskilda som medlemsstaterna och gemenskapens institutioner.

Med hänsyn till fördragets uppbyggnad i fråga om tullar och avgifter med motsvarande verkan bör det understrykas att huvudregeln i artikel 9, enligt vilken gemenskapen skall grunda sig på en tullunion, är att sådana tullar och avgifter är förbjudna.

Denna bestämmelse finns i början av den del av fördraget som fastställer "gemenskapens grunder". Den tillämpas och belyses genom artikel 12.

I artikel 12 uttalas ett klart och ovillkorligt förbud som innebär en skyldighet, inte att handla utan att underlåta att handla.

Denna skyldighet är inte heller försedd med något förbehåll om att staterna kan låta dess uppfyllande vara beroende av en bekräftande nationell rättsakt.

Genom själva sin karaktär är detta förbud väl ägnat att ha direkt effekt i de rättsliga förhållandena mellan medlemsstaterna och deras medborgare.

Genomförandet av artikel 12 kräver inte att medlemsstaterna vidtar några lagstiftningsåtgärder.

Det faktum att medlemsstaterna genom den artikeln utpekas som dem som är skyldiga att avstå från åtgärder, hindrar inte att deras medborgare kan ha rättigheter på grund av denna skyldighet.

För övrigt är det argument oriktigt som, härlett ur artiklarna 169 och 170 i fördraget, åberopats av de tre regeringar vilka lämnat synpunkter till domstolen i sina inlagor.

Det faktum att kommissionen och medlemsstaterna enligt dessa artiklar i fördraget kan väcka talan vid domstolen mot en stat som inte har uppfyllt sina skyldigheter, innebär inte att det är omöjligt för den enskilde att i förekommande fall åberopa dessa skyldigheter vid den nationella domstolen. På samma sätt gäller att det faktum att fördraget ger kommissionen möjlighet att säkerställa att de som har skyldigheter iakttar dessa, inte utesluter möjligheten att i tvister mellan enskilda vid en nationell domstol åberopa ett åsidosättande av dessa skyldigheter.

En begränsning av garantierna mot medlemsstaternas överträdelse av artikel 12 till enbart förfarandena i artiklarna 169 och 170 skulle avskaffa allt direkt domstolskydd för medborgarnas individuella rättigheter.

Åberopandet av dessa artiklar skulle riskera att bli verkningslöst om det kunde ske först efter verkställandet av ett nationellt beslut som fattats i strid med fördragets bestämmelser.

Enskilda intressenters vaksamhet för att tillvarata sina rättigheter innebär en effektiv kontroll som läggs till den kontroll som artiklarna 169 och 170 överlämnar åt kommissionens och medlemsstaternas omsorg.

Av ovanstående överväganden följer att enligt fördragets anda, uppbyggnad och ordalydelse artikel 12 skall ges den tolkningen att den har direkt effekt och ger upphov till individuella rättigheter som det åligger de nationella domstolarna att skydda.

III - Den andra frågan

A - Domstolens behörighet

Enligt de belgiska och nederländska regeringarnas yttranden förefaller formuleringen av denna fråga att för ett besvarande kräva domstolens prövning av tullklassificeringen av urea-formaldehyd som importerats till Nederländerna, och om vars klassificering Van Gend & Loos och inspektören för importtullar och acciser i Zaandam har skilda åsikter vad gäller 1947 års "Tariefbesluit".

Problemställningen skulle inte inbegripa en tolkning av fördraget utan gälla tillämpningen av den nederländska tullagstiftningen vid klassificeringen av aminoplast, vilket faller utanför den behörighet som gemenskapens domstol har enligt artikel 177 a.

Tariefcommissies framställning skulle således inte omfattas av domstolens behörighet.

Den verkliga innebörden av Tariefcommissies fråga kan dock sammanfattas till att få veta om en faktisk höjning av de tullar som belastar en viss produkt, och som uppkommit inte genom en höjning av tullsatsen utan genom en ny klassificering av produkten på grund av att dess klassificeringsgrunder ändrats, rättsligt sett strider mot förbudet i artikel 12 i fördraget.

I detta perspektiv gäller den ställda frågan en tolkning av denna bestämmelse i fördraget och i synnerhet av den innebörd som bör ges åt begreppet tullar som tillämpades före fördragets ikraftträdande.

Domstolen är följaktligen behörig att besvara frågan.

B - Saken

Av ordalydelsen och uppbyggnaden av artikel 12 i fördraget följer att det, för att fastställa om tullar och avgifter med motsvarande verkan har höjts i strid med

förbudet i den artikeln, är nödvändigt att beakta de tullar och avgifter som faktiskt tillämpades den dag fördraget trädde i kraft.

Vad gäller förbudet i artikel 12 i fördraget kan dessutom en sådan otillåten höjning uppkomma genom en ny utformning av tulltaxan, som leder till att produkten klassificeras enligt ett nummer med högre tullsats, likaväl som genom en höjning i egentlig bemärkelse av tullsatsen.

Det är oviktigt att veta hur höjningen av tullarna har kommit till stånd, så snart som i en och samma medlemsstat samma produkt har belagts med en högre tullsats efter fördragets ikraftträdande.

Att tillämpa artikel 12 enligt den tolkning som ges ovan hör till den nationella domstolens behörighet. Denna bör undersöka om den tullbelagda produkten – i detta fall ureaformaldehyd från Förbundsrepubliken Tyskland – genom de tullbestämmelser som trätt i kraft i Nederländerna belastats med en importtull som är högre än den som gällde för produkten den 1 januari 1958.

EG-domstolen är inte behörig att med anledning av denna sak pröva om de motstridiga påståenden som lagts fram för den under förfarandet är välgrundade eller ej, utan skall överlämna dessa till de nationella instansernas bedömning.

IV – Rättegångskostnader

De kostnader som har förorsakats Europeiska ekonomiska gemenskapens kommission och regeringar i medlemsstater, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla.

Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid Tariefcommissie utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

I målet har domstolen

beaktat rättegångshandlingarna,

hört referentens rapport,

hört de muntliga yttrandena från sökanden i målet vid den nationella domstolen och från Europeiska ekonomiska gemenskapens kommission,

hört generaladvokatens förslag till avgörande,

beaktat artiklarna 9, 12, 14, 169, 170 och 177 i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen,

beaktat protokollet om stadgan för Europeiska ekonomiska gemenskapens domstol, och

beaktat rättegångsreglerna för Europeiska gemenskapernas domstol.

Mot den bakgrunden och på ovan angivna grunder beslutar

DOMSTOLEN

- angående den begäran om förhandsavgörande som genom beslut av den 16 augusti 1962 förts vidare av Tariefcommissie - följande dom:

- 1) Artikel 12 i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen har direkt effekt och ger upphov till individuella rättigheter för enskilda som det åligger de nationella domstolarna att skydda.
- 2) För att fastställa om tullar eller avgifter med motsvarande verkan har höjts i strid med förbudet i artikel 12 i fördraget, är det nödvändigt att beakta de tullar och avgifter som faktiskt tillämpades av den berörda medlemsstaten när fördraget trädde i kraft.

En sådan höjning kan uppkomma genom en ny utformning av tulltaxan, som leder till att produkten klassificeras enligt ett nummer med högre tullsats, likaväl som genom en höjning av den tillämpade tullsatsen.

- 3) Tariefcommissie skall besluta om rättegångskostnaderna i detta mål.

På detta sätt dömt i Luxemburg den 5 februari 1963.

	Donner	Delvaux	Rossi	
Riese		Hammes	Trabucchi	Lecourt

Domen avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 5 februari 1963.

A. Van Houtte
Justitiesekreterare

A. M. Donner
Ordförande